

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

W części trzeciej ustawy o postępowaniu egzekucyjnym (Ovršni zakon) (Dziennik Urzędowy Republiki Chorwacji [Narodne Novine, NN] nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17; zwanej dalej „OZ”) zatytułowanej „Postępowanie zabezpieczające” (*Osiguranje*) przewidziano następujące środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

- udzielenie zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości – tytuł 28;
- udzielenie zabezpieczenia sądowego lub notarialnego przez ustanowienie zastawu na podstawie umowy zawartej przez strony – tytuł 29;
- udzielenie zabezpieczenia sądowego lub notarialnego przez przeniesienie prawa własności rzeczy lub przeniesienie praw – tytuł 30;
- udzielenie zabezpieczenia przez przeprowadzenie egzekucji zabezpieczającej – tytuł 31;
- udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków zabezpieczających – tytuł 32;
- środki tymczasowe – tytuł 33.

Zgodnie z OZ za środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego uznaje się wyłącznie środki określone jako takie w OZ lub innej ustawie. Nie dopuszcza się możliwości stosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do rzeczy i praw, które zgodnie z OZ nie podlegają egzekucji, chyba że ustawa ta stanowi inaczej.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Jako środek (długoterminowy) w rozumieniu przymusowego zabezpieczania wierzytelności OZ uprawnia do udzielenia zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomościach oraz zastawu na ruchomościach (np. wierzytelnościach pieniężnych, dochodach – wynagrodzeniu, rencie lub emeryturze itd., rachunku bankowym, papierach wartościowych oraz akcjach lub udziałach) oraz do udzielenia zabezpieczenia przez przeniesienie prawa własności rzeczy oraz przeniesienie praw. Udzielenie zabezpieczenia przez ustanowienie zastawu może mieć charakter dobrowolny lub przymusowy, natomiast udzielenie zabezpieczenia przez przeniesienie prawa własności rzeczy i przeniesienie praw ma charakter wyłącznie dobrowolny i może nastąpić wyłącznie w postępowaniu sądowym bądź w postępowaniu prowadzonym przez notariusza.

Do innych środków uregulowanych na mocy OZ należą: udzielenie zabezpieczenia przez przeprowadzenie egzekucji zabezpieczającej oraz udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków zabezpieczających i tymczasowych. Środki te może zastosować wyłącznie sąd w sposób przymusowy – na wniosek stron albo z urzędu.

Sądy rejonowe (*općinski sudovi*) są właściwe do zarządzania i udzielania zabezpieczenia, chyba że właściwość ta została delegowana innemu sądowi na mocy przepisów prawa, natomiast sądy gospodarcze (*trgovački sudovi*) są właściwe do zarządzania i udzielania zabezpieczenia w sprawach, w których są one właściwe do wszczęcia egzekucji.

Właściwość do zarządzania i udzielania zabezpieczenia z urzędu przysługuje sądowi właściwemu do rozpatrzenia wniosku uprawnionego, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej.

Właściwość do rozpatrywania wniosków o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości przysługuje sądowi prowadzącemu księgę wieczystą, w której należy dokonać wpisu na podstawie tytułu wykonawczego stwierdzającego istnienie roszczenia pieniężnego. Celem zastosowania tego środka jest zabezpieczenie roszczenia pieniężnego w drodze ustanowienia hipoteki na nieruchomości przez dokonanie wpisu. Skutkiem wpisania hipoteki do księgi wieczystej jest fakt, że można przeprowadzić egzekucję z tej nieruchomości również w stosunku do osób trzecich, które następnie nabędą tę nieruchomość.

Sąd może udzielić sądowego zabezpieczenia roszczenia pieniężnego przez ustanowienie zastawu na określonych rzeczach na podstawie umowy zawartej między stronami na wspólny wniosek uprawnionego i obowiązwanego w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego. Właściwość miejscową do rozpatrywania wniosków o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych uprawnionego na rzeczach i prawach obowiązwanego oraz do udzielania zabezpieczenia ustala się przez odpowiednie zastosowanie przepisów OZ dotyczących właściwości miejscowej sądu w postępowaniu egzekucyjnym obejmującym egzekucję roszczeń pieniężnych z określonych rodzajów rzeczy podlegających egzekucji. W protokole sądowym odnotowuje się osiągnięte przez strony porozumienie co do istnienia roszczenia oraz terminu jego wymagalności, jak również umowę stron dotyczącą zabezpieczenia tego roszczenia przez ustanowienie zastawu. Podpisana umowa ma moc ugody sądowej.

Notarialne zabezpieczenie roszczenia pieniężnego przez ustanowienie zastawu na podstawie umowy zawartej między stronami może zostać udzielone na podstawie umowy zawartej między wierzycielem a dłużnikiem w formie aktu notarialnego lub poświadczony dokumentu prywatnego, który zawiera również oświadczenie dłużnika o wyrażeniu zgody na ustanowienie zastawu na określonych rzeczach będących jego własnością.

Sądowe zabezpieczenie przez przeniesienie prawa własności określonych rzeczy oraz przeniesienie praw może zostać udzielone na podstawie zawartej między stronami porozumienia o wpisaniu do protokołu rozprawy informacji o zawarciu przez strony umowy dotyczącej przeniesienia prawa własności (określonych rzeczy należących do obowiązwanego na rzecz uprawnionego w celu zabezpieczenia określonego roszczenia pieniężnego uprawnionego) lub przeniesienia określonych praw przysługujących obowiązwanemu (na rzecz uprawnionego, w tym samym celu). Można zabezpieczyć również przyszłe roszczenia. Umowa wywołuje skutki prawne ugody sądowej. Sąd posiadający właściwość miejscową do rozpatrywania wniosków o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych przez przeniesienie prawa własności określonych rzeczy i przeniesienie praw ustala się przez odpowiednie zastosowanie przepisów OZ dotyczących właściwości miejscowej sądu w postępowaniu egzekucyjnym obejmującym egzekucję roszczeń pieniężnych z określonych rodzajów rzeczy podlegających egzekucji.

Notarialne zabezpieczenie przez przeniesienie prawa własności określonych rzeczy i przeniesienie praw, tj. akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych, może zostać udzielone na podstawie umowy zawartej między wierzycielem a dłużnikiem w formie aktu notarialnego lub poświadczony dokumentu prywatnego. Właściwość notariusza do dokonania określonych czynności w postępowaniu zabezpieczającym ustala się zgodnie z przepisami dotyczącymi siedzib kancelarii notariuszy oraz okręgów, w których działają.

Właściwość miejscowa do rozpatrywania wniosków o przeprowadzenie egzekucji zabezpieczającej oraz do przeprowadzenia tego rodzaju egzekucji przysługuje sądowi, który byłby właściwy do przeprowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego. Sąd udziela zabezpieczenia w drodze egzekucji

oraz ją przeprowadza. Na podstawie wyroku wydanego w postępowaniu cywilnym sąd zarządza egzekucję zabezpieczającą w celu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego, którego nie można zabezpieczyć przez dokonanie wstępnego wpisu do rejestru publicznego, jeżeli wierzyciel egzekucyjny uprawdopodobni ryzyko, że ze względu na odroczenie egzekucji do chwili uprawnomocnienia się wyroku egzekucja będzie niemożliwa lub znacznie trudniejsza do przeprowadzenia, oraz jeżeli wierzyciel egzekucyjny udzieli zabezpieczenia na poczet ewentualnej szkody, którą dłużnik egzekucyjny może ponieść w wyniku takiej egzekucji.

Właściwość miejscowa do rozpatrywania wniosków o udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków zabezpieczających oraz do stosowania tego rodzaju środków przysługuje sądowi, który byłby właściwy do przeprowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego, na mocy którego sąd udzielił zabezpieczenia. Przy ocenie dopuszczalności zarządzenia środków zabezpieczających sąd bierze pod uwagę, czy uprawniony uprawdopodobnił ryzyko, że w przypadku niezastosowania tych środków zaspokojenie roszczenia byłoby niemożliwe lub znacznie trudniejsze. W określonych sytuacjach sąd może uzależnić zastosowanie środka zabezpieczającego od złożenia kaucji na pokrycie szkody, jaką obowiązyany może ponieść w wyniku zastosowania takiego środka. Uzasadnione postanowienie o zastosowaniu środka zabezpieczającego musi określać wartość roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia, w tym odsetki i wydatki, wskazywać środek zabezpieczający oraz termin obowiązywania środka (nie dłużej niż 50 dni od dnia spełnienia przesłanek wszczęcia egzekucji).

Przed wszczęciem postępowania cywilnego lub dowolnego innego postępowania sądowego w sprawie roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia właściwość miejscowa do rozpatrywania wniosków o udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków tymczasowych przysługuje sądowi, który byłby właściwy do rozpatrywania wniosków o wszczęcie egzekucji. Właściwość miejscowa do zastosowania środków tymczasowych przysługuje sądowi, który byłby właściwy do przeprowadzenia egzekucji. Po wszczęciu postępowania właściwość do rozpatrywania wniosków o udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków tymczasowych przysługuje sądowi, który wszczął postępowanie. Jeżeli uzasadniają to okoliczności konkretnej sprawy, wnioskodawca może również złożyć wniosek do sądu posiadającego właściwość miejscową do wszczęcia egzekucji. Sąd, który byłby właściwy do rozpatrzenia wniosku o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego wydanego w postępowaniu administracyjnym, jest właściwy również do rozpatrywania wniosków o zarządzenie środków tymczasowych po zakończeniu tego rodzaju postępowania. Sąd zarządza środki tymczasowe na podstawie wniosku złożonego przed wszczęciem lub w toku postępowania sądowego lub administracyjnego oraz po ich zakończeniu – do chwili wszczęcia egzekucji. Postanowienie o zastosowaniu środków tymczasowych ma moc tytułu egzekucyjnego. Rodzaje środków tymczasowych zależą od tego, czy zabezpieczają one roszczenie pieniężne, czy też niepieniężne. W stosownych przypadkach sąd może – w zależności od okoliczności danej sprawy – zarządzić kilka środków tymczasowych.

Obciążenia, prawa lub zakazy dotyczące rzeczy ruchomych, akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych zostają wpisane – na podstawie postanowienia sądu, aktu notarialnego lub poświadczanego dokumentu prywatnego – do rejestru wierzytelności wierzycieli będących przedmiotem zabezpieczenia sądowego i notarialnego (rejestr zastawów) (Upisnik založnih prava) prowadzonego przez Agencję Finansową, który stanowi wyłączną bazę danych wpisanych obciążeń, praw lub zakazów, natomiast hipoteki i zmiany dotyczące praw majątkowych do nieruchomości podlegają wpisowi do księgi wieczystej.

2.2 Najważniejsze warunki

Sąd, udzielając zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości, rozstrzyga wniosek o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych na podstawie tytułu wykonawczego stwierdzającego istnienie tego roszczenia pieniężnego. Nie istnieją wymogi szczególne dotyczące udzielania zabezpieczenia. Sąd na wniosek udziela zabezpieczenia oraz wpisuje do księgi wieczystej hipotekę ustanowioną na nieruchomości na rzecz uprawnionego wraz ze wzmianką o wykonalności roszczenia. Jeżeli obowiązyany nie jest wpisany do księgi wieczystej jako właściciel nieruchomości, uprawniony składa wraz z wnioskiem dokument uprawniający do wpisania do księgi wieczystej prawa własności obowiązanego.

Uprawniony oraz obowiązyany mogą – w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego uprawnionego przez ustanowienie zastawu na określonych rzeczach będących przedmiotem zabezpieczenia – wspólnie zwrócić się do sądu o wydanie postanowienia w przedmiocie ustanowienia hipoteki na nieruchomościach obowiązanego lub zastawu na należących do niego ruchomościach, wierzytelnościach pieniężnych oraz innych rzeczach i prawach oraz o wykonanie tego postanowienia lub zawrzeć w tym przedmiocie umowę w formie aktu notarialnego lub dokumentu prywatnego zawierającego oświadczenie dłużnika o zgodzie na ustanowienie zastawu na tych rzeczach.

Podpisany protokół rozprawy, akt notarialny lub poświadczony dokument prywatny również wywołuje skutki prawne ugody sądowej w stosunku do osoby, która wyraziła zgodę na ustanowienie zastawu na jej rzeczy lub prawie. Na podstawie tych dokumentów można wnieść o bezpośrednią egzekucję z należącej do tej osoby rzeczy, na której ustanowiono zastaw w celu zabezpieczenia roszczenia, aby wyegzekwować wierzytelność zabezpieczoną.

Strony mogą wspólnie zwrócić się do sądu o wyznaczenie rozprawy oraz wpisanie do protokołu tej rozprawy zawartej przez nie umowy o przeniesieniu prawa własności określonych rzeczy obowiązanego na rzecz uprawnionego w celu zabezpieczenia określonego roszczenia pieniężnego uprawnionego lub przeniesieniu określonych praw przysługujących obowiązanemu na rzecz uprawnionego w tym samym celu. Można zabezpieczyć również przyszłe roszczenia. Tego rodzaju umowa może mieć formę aktu notarialnego lub poświadczanego dokumentu prywatnego. Umowa powinna zawierać postanowienie dotyczące terminu wymagalności roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia, jak również sposobu obliczania tego terminu. Osobą udzielającą zabezpieczenia może być również osoba, przeciwko której uprawnionemu nie przysługuje roszczenie będące przedmiotem zabezpieczenia, tj. osoba trzecia, która zgadza się na zabezpieczenie tego rodzaju roszczenia. Strony mogą zawrzeć umowę również w celu zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych, w tym przypadku w umowie należy wskazać jednak wartość pieniężną roszczenia. Wysokość roszczenia powinna być ustalona lub możliwa do ustalenia.

W umowie można zawrzeć oświadczenie obowiązanego o wyrażeniu zgody na bezpośrednie – na podstawie protokołu – dochodzenie przeciwko niemu egzekucji przez uprawnionego w celu wydania rzeczy będącej przedmiotem zabezpieczenia po upływie terminu wymagalności roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia. Protokół zawierający tego rodzaju oświadczenie stanowi tytuł wykonawczy. W przypadku przeniesienia prawa własności nieruchomości wpisanej do księgi wieczystej w drodze umowy umowa ta powinna zawierać oświadczenie obowiązanego o wyrażeniu zgody na bezpośrednie wpisanie przeniesienia do księgi wieczystej na podstawie umowy oraz na to, by skutkiem wpisu do księgi wieczystej było przeniesienie prawa własności nieruchomości na rzecz uprawnionego, a także na opatrzenie wpisu wzmianką wskazującą, że przeniesienie dokonano w celu zabezpieczenia określonego roszczenia uprawnionego. O ile nie postanowiono inaczej, obowiązyany jest uprawniony do dalszego użytkowania rzeczy, której prawo własności przeniesiono na uprawnionego, tj. wykonywania prawa przeniesionego na rzecz uprawnionego, natomiast uprawniony ma prawo zbyć otrzymaną rzecz lub otrzymane prawo po upływie terminu wymagalności przysługującego mu roszczenia lub obciążyć nieruchomość hipoteką.

Udzielenie zabezpieczenia w drodze zarządzenia odpowiednich środków w celu zabezpieczenia roszczeń pieniężnych może zostać udzielone na podstawie orzeczenia sądu lub decyzji organu administracji, które jeszcze się nie uprawnomocniły, na podstawie ugody zawartej przed sądem lub organem administracji, jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne, lub na podstawie wydanego przez notariusza postanowienia lub aktu notarialnego, jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne. Sąd zarządza środek zabezpieczający na podstawie tych dokumentów, jeżeli uprawniony uprawdopodobnił ryzyko, że zaspokojenie roszczenia będzie niemożliwe lub znacznie trudniejsze w przypadku nieudzielenia zabezpieczenia. Uznaje się, że tego rodzaju ryzyko istnieje, jeżeli wniesiono o zarządzenie środka zabezpieczającego w oparciu o nakaz zapłaty lub tytuł egzekucyjny na podstawie dokumentu urzędowego wydanego w oparciu o inny dokument urzędowy lub dokument poświadczony przez notariusza, weksel lub czek, które to dokumenty zaskarżono w przewidzianym terminie; wyrok wydany w postępowaniu karnym w sprawie dotyczącej

roszczenia prawnoorzeczowego, w przypadku której istnieje możliwość wznowienia postępowania; orzeczenie, które podlega wykonaniu za granicą; wyrok wydany w oparciu o uznanie powództwa, od którego wniesiono apelację; ugodę zaskarżoną w trybie przewidzianym w przepisach; postanowienie wydane przez notariusza lub akt notarialny, jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne, które to postanowienie lub akt notarialny zaskarżono w trybie przewidzianym w przepisach. Sąd odrzuci wniosek o zastosowanie środka zabezpieczającego lub uchyli uprzednio zarządzonego środka zabezpieczającego i umorzy postępowanie, jeżeli obowiązuje uprawdopodobni, że ryzyko nie istnieje lub przestało istnieć.

Wniosek o zastosowanie środka tymczasowego można złożyć przed wszczęciem lub w toku postępowania sądowego lub administracyjnego oraz po ich zakończeniu – do chwili wszczęcia egzekucji. We wniosku o zastosowanie środka tymczasowego uprawniony musi sformułować swoje żądanie, dokładnie określić roszczenie, o którego zabezpieczenie wnosi, określić rodzaj środka, o którego zastosowanie wnosi, oraz jego termin obowiązywania, a także – w stosownych przypadkach – instrumenty zabezpieczające, za których pośrednictwem środek tymczasowy zostanie przymusowo wykonany, jak również przedmiot zabezpieczenia. We wniosku należy wskazać okoliczności faktyczne, na których opiera się wniosek o zastosowanie środka tymczasowego, oraz dowody na ich potwierdzenie. Jeżeli istnieje taka możliwość, uprawniony ma obowiązek dołączenia tych dowodów do wniosku. Sąd może zarządzić środek tymczasowy w celu zabezpieczenia wierzytelności niewymagalnych i warunkowych, jest to jednak niedopuszczalne, jeżeli spełniono przesłanki zarządzenia środka zabezpieczającego, w oparciu o który można osiągnąć taki sam skutek. Sąd może zarządzić środek tymczasowy w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego, jeżeli uprawniony uprawdopodobni istnienie roszczenia oraz uprawdopodobni ryzyko, że w braku takiego środka obowiązuje uniemożliwiłby lub znacznie utrudnił egzekucję roszczenia przez sprzedaż majątku, jego ukrycie lub zbycie w dowolny inny sposób. Uprawniony nie musi uprawdopodobniać istnienia ryzyka, jeżeli uprawdopodobni, że w przypadku zastosowania środka będącego przedmiotem wniosku obowiązuje poniosłby wyłącznie nieznaczną szkodę, oraz jeżeli uznaje się, że uprawdopodobniono istnienie ryzyka w przypadku konieczności egzekucji roszczenia za granicą. W celu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego sąd może zarządzić środek tymczasowy, jeżeli uprawniony uprawdopodobni istnienie swojego roszczenia oraz uprawdopodobni ryzyko, że w braku takiego środka obowiązuje uniemożliwiłby lub znacznie utrudnił egzekucję roszczenia, w szczególności przez zmianę bieżącej sytuacji, lub jeżeli uprawdopodobni, że środek jest konieczny, aby zapobiec przemocy lub wystąpieniu nieodwracalnej szkody. Ponadto uprawniony nie musi uprawdopodobniać istnienia ryzyka, jeżeli uprawdopodobni, że w przypadku zastosowania środka będącego przedmiotem wniosku obowiązuje poniosłby wyłącznie nieznaczną szkodę, oraz jeżeli uznaje się, że uprawdopodobniono istnienie ryzyka w przypadku konieczności egzekucji roszczenia za granicą. Sąd może zarządzić środek tymczasowy na wniosek uprawnionego nawet wówczas, gdy nie uprawdopodobnił on istnienia roszczenia oraz ryzyka, jeżeli uprzednio – w terminie wyznaczonym przez sąd – złożył kaucję na pokrycie szkody, jaką obowiązuje może ponieść w wyniku zarządzenia i zastosowania środka tymczasowego. Jeżeli uprawniony nie złoży kaucji zabezpieczającej w wyznaczonym terminie, sąd odrzuci wniosek o udzielenie zabezpieczenia. Sąd może – w świetle okoliczności danej sprawy – zarządzić szereg środków tymczasowych, jeżeli istnieje taka konieczność; jeżeli w danej sprawie dopuszczalne jest zarządzenie kilku środków tymczasowych, sąd zarządzi środek najodpowiedniejszy do osiągnięcia celu zabezpieczenia (a jeżeli wszystkie środki są równie odpowiednie, sąd zarządzi środek najmniej uciążliwy dla obowiązanego).

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Przedmiotem środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego oraz środków tymczasowych mogą być wszelkie rzeczy lub prawa należące do obowiązanego, np. nieruchomości, rzeczy ruchome, wierzytelności pieniężne, emerytury, renty inwalidzkie, środki pieniężne zdeponowane na rachunkach bankowych lub rachunkach oszczędnościowych oraz inne prawa majątkowe w zakresie, w jakim nie są one wyłączone spod egzekucji na mocy przepisów ani nie podlegają ustanowionemu na mocy przepisów ograniczeniu prawa do egzekucji z określonych rzeczy (np. rzeczy niezbywalnych, działek rolnych i budynków rolniczych należących do rolników w zakresie, w jakim są im one potrzebne do utrzymania siebie i członków najbliższej rodziny, a także innych osób pozostających na ich utrzymaniu zgodnie z przepisami itd.).

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Zabezpieczenia nieruchomości przez ustanowienie hipoteki (dobrowolnej lub przymusowej, sądowej lub notarialnej) dokonuje się przez dokonanie wpisu hipoteki do księgi wieczystej, do której wpisano tę nieruchomość.

W drodze sądowego i notarialnego zabezpieczenia obejmującego przeniesienie prawa własności rzeczy oraz przeniesienie praw uprawniony staje się właścicielem rzeczy lub prawa z chwilą dokonania wpisu do wymaganych w przepisach ksiąg wieczystych lub rejestrów. Uprawniony i obowiązuje mogą – w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego uprawnionego przez ustanowienie zastawu na określonych rzeczach będących przedmiotem zabezpieczenia – wspólnie zwrócić się do sądu o zarządzenie oraz dokonanie na rzecz uprawnionego:

1. wpisu do księgi wieczystej hipoteki na nieruchomości obowiązanego;
2. złożenia we właściwym sądzie umowy zawartej między stronami dotyczącej ustanowienia hipoteki na nieruchomości niewpisanej do księgi wieczystej;
3. wpisu do rejestru zastawu na ruchomościach obowiązanego;
4. wpisu do rejestru zastawu na wierzytelności pieniężnej obowiązanego;
5. wpisu do rejestru zastawu na części dochodów obowiązanego uzyskanych z tytułu umowy o pracę lub umowy o świadczenie usług;
6. wpisu do rejestru zastawu na części emerytury, renty inwalidzkiej lub odszkodowania z tytułu utraconych dochodów;
7. wpisu do rejestru zastawu na wierzytelności obowiązanego z rachunku bankowego lub książeczki oszczędnościowej;
8. wpisu do rejestru zastawu na wierzytelności dotyczącej wydania lub dostarczenia ruchomości lub wydania nieruchomości;
9. wpisu do rejestru zastawu na innych prawach majątkowych lub rzeczowych;
10. wpisu do rejestru zastawu na świadectwach depozytowych i innych papierach wartościowych oraz ich złożenia do depozytu;
11. wpisu do rejestru zastawu na akcjach, w przypadku których nie wydano świadectw depozytowych, oraz na udziałach i udziałach kapitałowych w przedsiębiorstwach;
12. wpisu do rejestru zastawu na papierach wartościowych przechowywanych przez Przedsiębiorstwo Depozytowe (Depozitno društvo).

Udzielenie zabezpieczenia w drodze egzekucji: aby zabezpieczyć egzekucję roszczeń niepieniężnych, których nie można zabezpieczyć przez dokonanie warunkowego wpisu do rejestru publicznego, sąd może – na podstawie wyroku wydanego w postępowaniu cywilnym – zarządzić egzekucję zabezpieczającą.

Udzielenie zabezpieczenia w drodze zastosowania środka zabezpieczającego: sąd może zarządzić następujące środki zabezpieczające:

1. wpis do księgi wieczystej hipoteki na nieruchomości obowiązanego lub prawa ustanowionego na nieruchomości;
2. złożenie do odpowiedniego sądu umowy zawartej między stronami dotyczącej ustanowienia hipoteki na nieruchomości niewpisanej do księgi wieczystej;
3. wpis do rejestru zastawu na ruchomościach obowiązanego;
4. wpis do rejestru zastawu na wierzytelności pieniężnej obowiązanego;
5. wpis do rejestru zastawu na części dochodów obowiązanego uzyskanych z tytułu umowy o pracę lub umowy o świadczenie usług;
6. wpis do rejestru zastawu na części emerytury, renty inwalidzkiej lub odszkodowania z tytułu utraconych dochodów;
7. wpis do rejestru zastawu na wierzytelności obowiązanego z rachunku bankowego lub książeczki oszczędnościowej;
8. wpis do rejestru zastawu na wierzytelności dotyczącej wydania lub dostarczenia ruchomości lub wydania nieruchomości;
9. wpis do rejestru zastawu na innych prawach majątkowych lub rzeczowych;

10. wpis do rejestru zastawu na świadectwach depozytowych i innych papierach wartościowych oraz ich złożenia do depozytu;
11. wpis do rejestru zastawu na akcjach, w przypadku których nie wydano świadectw depozytowych, oraz na udziałach i udziałach kapitałowych w przedsiębiorstwach;
12. wpis do rejestru zastawu na papierach wartościowych przechowywanych przez Przedsiębiorstwo Depozytowe (Depozitno društvo).

13. zakaz wypłacania przez bank kwoty, w odniesieniu do której zarządzono środek zabezpieczający, z rachunku obowiązanego lub osoby trzeciej.

Na podstawie środka zabezpieczającego można ustanowić zastaw na rzeczy będącej przedmiotem zabezpieczenia na rzecz uprawnionego. W przypadku zarządzenia zakazu wypłacania przechowywanej przez bank kwoty pieniężnej należącej do obowiązanego nie można wypłacić tej kwoty z rachunku przez okres trwania zakazu, chyba że w celu zaspokojenia roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia.

Środki tymczasowe

– Aby zabezpieczyć roszczenie pieniężne, sąd może zarządzić dowolny środek umożliwiający osiągnięcie tego celu, w szczególności następujące środki:

- 1 zakazanie obowiązanemu zbycia lub obciążania rzeczy ruchomych; zajęcie tych rzeczy i oddanie ich na przechowanie uprawnionemu lub osobie trzeciej;
2. zajęcie i złożenie do depozytu sądowego lub notarialnego środków pieniężnych, papierów wartościowych itd.;
3. zakazanie obowiązanemu zbycia lub obciążania nieruchomości lub praw rzeczowych ustanowionych na nieruchomości na jego rzecz oraz opatrzenie wpisu w księdze wieczystej ostrzeżeniem o tym zakazie;
4. zakazanie dłużnikowi obowiązanego dobrowolnego wykonania zobowiązania wobec obowiązanego oraz zakazanie obowiązanemu przyjęcia tego świadczenia, tj. ustanowienie zakazu rozporządzania wierzytelnościami;
5. nakazanie bankowi odmowy dokonania wypłaty kwoty, w odniesieniu do której zarządzono środek tymczasowy, z rachunku obowiązanego na rzecz obowiązanego lub osoby trzeciej na wniosek obowiązanego.

– Aby zabezpieczyć roszczenie niepieniężne, sąd może zarządzić dowolny środek umożliwiający osiągnięcie tego celu, w szczególności następujące środki:

1. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania rzeczy ruchomych, których dotyczy roszczenie, ich zajęcie i powierzenie na przechowanie uprawnionemu lub osobie trzeciej;
2. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych, których dotyczy roszczenie, wraz z wpisaniem ostrzeżenia o zakazie w rejestrze akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych oraz, w razie potrzeby, w rejestrze sądowym; ustanowienie zakazu korzystania z praw lub wykonywania praw z takich akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych; powierzenie zarządu akcjami, udziałami lub udziałami kapitałowymi osobie trzeciej; ustanowienie zarządu tymczasowego w przedsiębiorstwie;
3. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania innych praw, których dotyczy roszczenie, oraz powierzenie zarządu tymi prawami osobie trzeciej;
4. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania nieruchomości, których dotyczy roszczenie, lub praw rzeczowych zarejestrowanych na nieruchomości, których dotyczy roszczenie, wraz z wpisaniem ostrzeżenia o zakazie do księgi wieczystej; zajęcie nieruchomości i powierzenie zarządu nieruchomością uprawnionemu lub osobie trzeciej;
5. zakazanie dłużnikowi obowiązanego wydania rzeczy, przeniesienia prawa lub spełnienia dowolnego innego świadczenia niepieniężnego, którego dotyczy roszczenie, na rzecz obowiązanego;
6. zakazanie obowiązanemu dokonywania wszelkich czynności, które mogłyby wyrządzić szkodę uprawnionemu, oraz zakazanie dokonywania wszelkich modyfikacji rzeczy będących przedmiotem roszczenia;
7. nakazanie obowiązanemu dokonania określonych czynności koniecznych do zachowania stanu ruchomości lub nieruchomości bądź zachowania obecnego stanu rzeczy;
8. udzielenie zezwolenia uprawnionemu na zatrzymanie znajdujących się w jego posiadaniu rzeczy obowiązanego, których dotyczy roszczenie, do chwili rozwiązania sporu;
9. udzielenie zezwolenia uprawnionemu na dokonanie określonych czynności bądź uzyskanie określonych rzeczy samodzielnie lub za pośrednictwem pełnomocnika, w szczególności w celu przywrócenia stanu poprzedniego;
10. tymczasowe przywrócenie pracownikowi do pracy; wypłata odszkodowania w czasie trwania sporu z zakresu prawa pracy, jeżeli jest ono konieczne do zapewnienia środków utrzymania pracownikowi i osobom pozostającym na jego utrzymaniu zgodnie z przepisami prawa.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Zabezpieczenie sądowe lub notarialne przez przeniesienie prawa własności rzeczy lub przeniesienie praw obowiązuje co do zasady do chwili prawomocnego zakończenia postępowania.

Postanowienie o zastosowaniu środka zabezpieczającego musi określać wartości roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia, w tym odsetki i wydatki, wskazywać środek zastosowany w celu zabezpieczenia roszczenia oraz termin obowiązywania środka. Termin obowiązywania środka zabezpieczającego nie może przekraczać 15 dni od dnia spełnienia przesłanek wszczęcia egzekucji. W przypadku upływu tego terminu przed uprawomocnieniem się postanowienia w sprawie zastosowania środka zabezpieczającego sąd – na wniosek uprawnionego złożony do sądu przed upływem terminu obowiązywania środka zabezpieczającego – przedłuża termin, pod warunkiem że okoliczności, w jakich zarządzono środek, się nie zmieniły. W postanowieniu w przedmiocie zastosowania środka tymczasowego sąd określa również termin obowiązywania tego środka, przy czym jeżeli środek zarządzono przed wytoczeniem powództwa lub wszczęciem innego postępowania, sąd określa również termin, w którym uprawniony musi wytoczyć powództwo lub wnieść pozew w celu wszczęcia innego postępowania, aby uzasadnić środek. Sąd – na wniosek uprawnionego – przedłuża termin obowiązywania środka tymczasowego, pod warunkiem że okoliczności, w których go zarządzono, się nie zmieniły.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Od postanowienia wydanego w pierwszej instancji można wnieść zażalenie w terminie ośmiu dni od dnia doręczenia takiego postanowienia, chyba że przepisy OZ stanowią inaczej. Co do zasady wniesienie zażalenia nie skutkuje odroczeniem wykonania postanowienia. Zażalenie rozpatruje sąd apelacyjny. Zażalenie na postanowienie w sprawie wniosku o zastosowanie środka tymczasowego nie doręcza się stronie przeciwnej na potrzeby wniesienia przez nią odpowiedzi; sąd apelacyjny ma obowiązek rozpatrzenia zażalenia w terminie trzydziestu dni od dnia jego otrzymania.

Nie istnieje możliwość zaskarżenia aktu notarialnego ani poświadczonego dokumentu prywatnego, dłużnik może jednak zaskarżyć zabezpieczenie udzielone przez notariusza w postępowaniu odrębnym, w którym przysługuje mu możliwość zaskarżenia zawartych umów. Osoby trzecie mogą zaskarżyć zabezpieczenie udzielone przez notariusza w postępowaniu sądowym zgodnie z przepisami regulującymi tryb zaskarżania zabezpieczenia sądowego. Nadzwyczajny środek zaskarżenia (*revizija*) jest dopuszczalny w postępowaniu zabezpieczającym jedynie wówczas, gdy wydanie wyroku w drugiej instancji zależy od rozstrzygnięcia kwestii materialno- lub formalnoprawnej istotnej dla zapewnienia jednolitości stosowania przepisów oraz równości wszystkich stron wobec prawa zgodnie z przepisami procesowymi. Nie dopuszcza się możliwości wznowienia postępowania, a przywrócenie terminu jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku uchybienia terminu wniesienia apelacji lub zażalenia.

Ostatnia aktualizacja: 25/09/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w

tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.